

När studenter handleder varandra

Peer learning på frammarsch

Studenter som tillsammans handleder varandra inför nya uppgifter. Är det ett sätt att höja kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen? Peer learning, som den pedagogiska modellen heter, är på stark frammarsch på landets sjuksköterskeutbildningar, menar Elisabeth Carlson på Malmö Högskola. Tillsammans med två kollegor leder hon återkommande workshops om modellen.

Text SARA BERGQVIST MÄNSSON Illustration MAJA MODÉN

Peer betyder "min jämlike" och grundtanken med pedagogiken är att två personer på samma utbildningsnivå ska samarbeta på ett prestigelöst sätt och att de ska tillägna sig ny kunskap tillsammans med och av varandra.

Elisabeth Carlson beskriver hur det kan gå till genom att berätta om ett par exempel.

Två studenter som går termin två har sin första lite längre verksamhetsförlagda utbildning och de får sin placering på ortopedavdelningen.

– Det finns lärandemål för studenterna, de ska bland annat kunna kommunicera med patienterna och ska ha vissa tekniska färdigheter, säger hon. De flesta använder bedömningsinstrumentet AssCe för detta. Med peer learning utgår man självklart också från de målen och bedömningarna, men handledaren tänker ut hur studenterna på egen hand och tillsammans kan ta sig an uppgiften att ha ett ankomstsamtal, respektive att sätta en kateter.

"I dag kan vi inte sticka under stol med att det både är en bra pedagogisk modell för studenterna och ett mer effektivt sätt att hushålla med de kliniska handledarna."

Elisabeth Carlson

– Det är viktigt att de läraktiviteter man gör är strukturerade och anpassade till den nivå som studenterna befinner sig på. När det gäller uppgiften att ta hand om ett ankomstsamtal kan den vara "Ni ska genomföra ett ankomstsamtal. Vad behöver du lära dig för att klara av uppgiften?" Första steget blir då att studenterna tillsammans får förbereda samtalet. Det kan de göra med stöd av frågor som:

Vad är målet med samtalet? Vad ska jag som sjuksköterska tänka på under ett ankomstsamtal? Hur kan jag förbereda mig på samtalet? Hur ska jag försäkra mig om att patienten har förstått den information som jag lämnar?

Studenterna redogör sedan för sina förberedelser och får stöd av handledaren att eventuellt komplettera sitt arbete.

– När handledaren har försäkrat sig om att studenterna klarar uppgiften får de sedan tillsammans genomföra samtalet och de analyserar i efterhand hur det gick.

– Studenterna bestämmer själva vem som ska sätta katetern och vem

Om situationen istället handlar om att lära sig sätta en kateter kan studenterna få i uppgift att sköta förberedelserna inför att patienten ska få en kateter. De får till exempel tillsammans gå igenom och förbereda vilket material som ska plockas fram, vilka hygienrutiner som gäller och hur patienten ska förberedas på situationen.

Efter att ha redogjort för sin plan för handledaren och fått feedback, ska uppgiften utföras om handledaren bedömer att studenterna är mogna för uppgiften.

– Det handlar alltså inte om att handledaren ska fränsäga sig sitt

uppdrag, betonar Elisabeth Carlson. Men handledaren får en annorlunda roll och kan stå lite mer vid sidan av och observera det som händer och fokusera på pedagogiken.

Elisabeth Carlson och hennes forskarkollegor Marie Stenberg och Frida Nygren, vid institutionen för vårdvetenskap vid Malmö högskola leder flera forskningsprojekt om peer learning. De arrangerar också workshops om modellen för kliniska handledare och utbildningsrepresentanter från hela Sverige.

– I våra studier har vi kunnat se att peer learning har många fördelar för både studenter och handledare,

men självklart upplever en del också nackdelar och moment som inte passar dem.

– Om vi ser till fördelar för studenterna så utvecklar peer learning en större självständighet hos dem. De kommer snabbare in i sitt lärande under den verksamhetsförlagda utbildningen. De kan också reflektera på ett annat och djupare sätt om vad olika omvårdnadsåtgärder betyder för patienterna. Dessutom känner sig många studenter trygga med den här pedagogiska modellen.

Utöver den vanliga kunskapen som VFU ska leda till har model-

